Poštnina plačana v gotovini

SMRT FAŠIZMU — SVOBODO NARODU!

Na delo

Volitve v Ustavodajno skupščino Ljudske republike Slovenije dne 27. oktobra t. l. bodo mejnik dveh razdobij slovenskega političnega življenja.

Cena 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 24 | Glasilo Okrožnega odbora OF Celje. Izhaja vsako soboto | Celje, 21. septembra 1946

Svetozar Marković
(ob stoletnici)

Svetozar Marković, veliki srbski revolucionarni demokrat, socialist in patriot, se je rodil 22. septembra 1846 in je živel komaj 40 let. Srbija njegove dobe se je kakor ves Balkan tedaj šele osvobajala iz turškega suženjstva in se je v njej komaj pripravljal prehod iz fevdalnega v kapitalistično gospodarstvo, v katerem pa si je zapadnoevropski kapitalizem že iskal tržišč. Vrsto vprašanj, zlasti nacionalno in kmečko, so reševala otomanska fevdalna oblastva z domačo izkoriščevalno gospodo v dobi, ko so pretresala Balkan rusko-turške vojne.

V tem času ostrih prehodov in konfliktov, ki so se tu prehitevali bolj kot v katerem koli drugem predelu sveta, se je v Srbiji pojavil Svetozar Marković. Moral je biti genialen človek in velik borec — idealist, ko je kot smel socialist pokazal svojemu narodu potrebo istočasnega reševanja nacionalnega in socialnega vprašanja. Ni se zadovoljil z zapadno buržuazno demokratično in nacionalno revolucijo, temveč je vedel, da je treba iti še dalje — k socializmu. Poznal je ideje in osnove marksizma, vendar je ostal socialist — utopist, kar nam mora biti razumljivo, če vemo, da je pričetek razvoja kapitalizma na Balkanu zelo poznega datuma in na njem v tem času delavstva z razredno zavestjo sploh ni moglo še biti. Bil je edini, ki je pričel klicati srbsko inteligenco k smiselni aktivnosti, kakor je istočasno v Bolgariji to delal Hristo Botev z istim ciljem: za popolno, to je nacionalno in socialno osvoboditev ljudstva. V tedanjih razmerah, ob ostri obliki procesa splošne ljudske proletarizacije v obeh deželah, sta oba postala organizatorja socialno revolucionarnih gibanj na Balkanu.

Marković je pravilno ocenil marsikatero gospodarsko in politično vprašanje svojega časa, tako tudi reakcionarno vlogo srbskega monarhizma v urejevanju notranjih političnih in socialnih zadev. Jasno je videl, da velikosrbski monarhizem ne bo hotel pravilno pojmiti zgodovinske naloge srbstva: osvoboditve vseh jugoslovanskih narodov z njihovo združitvijo v demokratični federaciji. Pravilno je ocenil važnost revolucionarne inteligence v prebujanju in organizaciji delovnega ljudstva za izbojevanje njegove popolne osvoboditve.

Tudi naloge umetnosti je Marković pravilno opredelil. Po njegovi sodbi književnost mora biti življenjska in ne more človeštvu biti pomembna, ako ne živi z idejami časa in potrebami ljudstva. Samo književnost, ki korenini v stvarnosti in odraža tudi umetnikovo čustvo in prepričanje v pozitivnem odnosu do plemenitih ljudskih stremljenj, more predstavljati pozitivno vrednost.

Nastopal je proti metafizični filozofiji in duhovnim zablodam kot strasten propagator prirodnih ved. Vsa svoja gledanja pa je utemeljeval z vnemo, ki more biti lastna le idealistu, ker je bil v vsem svojem življenju in tudi ob svoji mučeniški smrti v največji meri.

Že v začetku našega stoletja je Markovićevo ime zavzelo visoko mesto med vodilnimi imeni iz srbske politične zgodovine. Sam Jovan Skerlić, ki mu idejno ni bil naklonjen, je upošteval v njem odličnega publicista. Imenuje ga »nacionalnega heroja in rodoljuba, atleta svobodne misli«. Danes gledamo v njem lik, poln čiste ognjevitosti in smele pripravljenosti na borbo in žrtve, ki je mogočno vplival na srbske intelektualce in potom njih na ljudstvo. Res je, da je razvoj odkril tudi marsikatero napako v njegovih razlagah in metodah, vendar je danes gotovo, da se je ta veliki um v vseh globokih vprašanjih svoje dobe opredelil jasno in pravilno, kar ni ostalo brez zelo pozitivnih posledic pri njihovem mnogo pozneje dozorelem reševanju, v glavnem pa šele v naši osvobodilni borbi.

Resnica je: Svetozar Marković je bil predhodnik vseh osvobodilnih gibanj srbskega naroda v vrsti desetletij in je po svojih učencih v njih vodilno sodeloval. Njegov vpliv pa je močno segal tudi preko meja Srbije in Jugoslavije. Saj je tudi sam napovedal veliko bodočo skupnost nacionalno in socialno svobodnih slovanskih narodov pod vodstvom ruskega naroda. Zmaga naše narodno osvobodilne borbe je tudi njegova zmaga, saj prinaša uresničenje njegovih idej.

Marković je s svojo kritiko vodil srbsko in jugoslovansko mladino iz reakcionarnega šovinizma k ljudsko-nacionalnim in socialnim nalogam. Mladina je pa v minuli vojni pogazila okupatorski fašizem in domače reakcionarstvo, zvesta idejam svojega velikega učitelja.

(Po Fedoru Pavlovu)

— — — —

Milovan Djilas

Naša armada - kovačnica novih ljudi

Nobena druga vojska, razen Rdeče armade, ni med zadnjo vojno v tolikšni meri razvila množičnega heroizma. V našo vojsko so med vojno pritekali stotisoči delavcev, kmetov in intelektualcev, v nji rasli, se razvijali in prerajali v zavedne, disciplinirane borce, organizatorje in voditelje, v nove ljudi, v graditelje novega življenja.

Kako je bilo to mogoče v takšnem obsegu in s takšno hitrostjo v armadi?

Zato, ker je naša armada nova armada, nova po svojem duhu, po idejah, ki je z njimi prežeta, ki so jo vodile med vojno in ki se je na njihovi podlagi gradila, borila in zmagovala.

To so najdoslednejše demokratične ideje našega časa: borba za svobodo narodov, za pravice delovnih ljudi, za bratstvo in enakopravnost narodov. To so prav za prav ideje, ki sta jih dala svetu Lenin in Stalin in ki jih je v naših razmejah mojstrsko uresničil tovariš Tito z vstajo ljudskih množic in z borbo za zgraditev države. Te ideje so napravile iz naših n a v a d n i h, m a l i h ljudi, od katerih vladajoči razredi niso pričakovali ničesar, razen, da bi jim bili sužnji, največje junake v zgodovini naših narodov, sposobne, da premagajo vse težave, zdrobijo vse trdnjave — sposobne da ustvarijo novo in srečnejše življenje.

Naša armada se je gradila in se gradi prav na podlagi teh idej.

Prav tako, kakor so se med vstajo v armadi prerajali naši ljudje, zdaj rasejo v nji, se vzgajajo in preobrazujejo v nove ljudi. Prav tako, kakor je delala velike korake v svojem razvoju med vojno, ko je rasla iz partizanskih odredov v sodobno armado, tako tudi zdaj v razdobju miru koraka naprej ter se izpopolnjuje tudi v notranjem življenju in v svoji organizaciji. V naši armadi živijo in delajo najboljši ljudje naše države, v njej se vzgajajo zavedni borci, pripravljeni, da žrtvujejo vse, tudi, kar je najbolj dragoceno človeku — in človeštvu — svoje življenje za ljudstvo, za ljudsko oblast, za domovino. V nji se v razdobju miru vzgajajo zavedni borci, pripravljeni, da hkrati se usposabljajo stotine, tisoči, desettisoči najboljših sinov naše države, da se bodo laže, hitreje in z večjim znanjem ter spretnostjo po odhodu iz vojske lotili dela za povzdigo države, za ustvaritev boljšega življenja zase in za svoj narod.

Podlaga, na kateri se gradi naša armada ter vzgajajo borci, omogoča, da iz armade izhajajo povsem drugi — novi ljudje, ljudje, ki so znatno više po splošni kulturni ravni, politični zavednosti, strokovni usposobljenosti, vsestranski organiziranosti in disciplinirano pri delu.

V naši armadi je na povsem drugih načelih določeno razmerje med starešino in podrejenim, med oficirji in vojaki. V naši armadi ni bilo nikdar — kakor v stari kraljevski vojski — psovk in pretepanja, zakaj smoter naše armade je, da vzgoje zavedne in disciplinirane borce, ki je njihova dolžnost braniti domovino in pridobitve ljudske vstaje. Zato rasejo iz naše armade najboljši organizatorji našega zaledja, najboljši delavci v naših tovarnah in na njivah.

Zato ni naključje, da se sleherni naš človek ponaša, da je služil v armadi ter s posebnim zanosom in radostjo pripoveduje o dneh, ki jih je prebil v nji.

Zato ni naključje, da je našo armado med vojno obdajala ljubezen ljudstva, da si je naš kmet odtrgoval od ust svojih otrok zato, da je dajal armadi.

Vojni obvezniki šmarskega okraja ponosni in navdušeni prihajajo na nabor, da bi s svojo službo v JA izpolnili častnodolžnost državljanov FLRJ.

Naša armada je ljubljenec naših narodov. Sad je njihovih najplemenitejših in največjih naporov. Za njeno zmago so dali življenje največji junaki naše domovine, za njeno zgraditev so delali najboljši duhovi naše dežele, nad njo bdi oko njenega ustvarjalca in voditelja — tovariša Tita.

Borila se je za osvoboditev izpod tujega jarma, s svojo krvjo je umivala in umila sramoto ter madež, ki so ga na našo slavo, na naše tradicije, na orožje naših narodov vrgli izdajalci in izrodki. Borila se je za neodvisnost naše države in je izvojevala to neodvisnost.

Borila se je za nove odnose v Jugoslaviji — za ljudsko oblast, za oblast delovnih množic, delavcev in kmetov in izvojevala je to oblast.

V njej in z njeno pomočjo sta se kovala in sta bila skovana bratstvo in enotnost naših narodov. Borila se je za pravice delovnega ljudstva in jih je izvojevala; tisti, ki so jo sestavljali in v nji umirali — delavci, kmetje in ljudska inteligenca, so ustvarili prav to, kar ustreza njihovim željam in njihovim interesom.

Armada še nadalje varuje te pridobitve, straži meje naše države in uživa strah ter spoštovanje vsem našim sovražnikom.

Naša armada, čeprav nova v vsakem pogledu, hkrati nadaljuje vse slavne vojaške tradicije naših narodov. Uresničila je sanje naših pradedov, povzdignila še bolj njihova junaštva, obdala z novim sijajem njihovo slavo in mogočnost, pokazala, da med našimi narodi ne more nikdar umreti duh svobode, ampak da rase čedalje močneje iz dobe v dobo.

Zdaj pa, v razdobju mirne graditve, ko naša armada daje vse nove borce za zgraditev države, ko prevzgaja tisoče n a v a d n i h ljudi v zavedne borce in graditelje in omogoča uresničenje velikega Titovega dela — zgraditev srečnega življenja ljudstva — morajo biti obveznosti ljudstva in ljudskih oblasti do armade še večje in ljubezen ljudstva še globlja in še bolj vroča.

V naši ljudski armadi je cvet našega ljudstva; armada je hrbtenica vsega našega življenja, stražar naše neodvisnosti, ki nam omogoča, da zgradimo boljše življenje naših narodov, da iz zaostale dežele ustvarimo cvetoč vrt srečnih in za vedno svobodnih ljudi.

Zato ni večje časti in sreče kakor služiti v tej armadi, biti del srca vsega ljudskega življenja, biti tam, kjer dan za dnem nastaja novi — pogumnejši, odločnejši, bolj kulturen in razumnejši človek. Zato ni večje in častnejše obveznosti, kakor obveznost do armade, pomagati armadi, da se povzdigne ter da postane čim boljše orožje, čim bolj strašna sila za vse sovražnike naših narodov, miru in demokracije.

KAKO JE Z VOLIVNIMI IMENIKI

V nedeljo, 27. oktorba t. l. bodo volitve v Ustavodajno skupščino Ljudske republike Slovenije, ki jih je razpisal Prezidij SNOS na svojem II. zasedanju 10. septembra 1946.

Te volitve so izredno važne, ker bo od njihovega izida v veliki meri odvisen delovnemu ljudstvu oblast, in med dobo mejnik med dvema važnima razdobjema slovenskega političnega življenja: med dobo veličastne vojaške in politične borbe slovenskega naroda, ki je na revolucionaren način izvojevala slovenskemu delovnemu ljudstvu oblast in med dobo ustavne ureditve Slovenije, v katero sedaj prehajamo.

Ker spada ustava med najvažnejša državnopravna dejanja, je potrebno, da se volitve poslancev v Ljudsko skupščino, ki bo izdal ustavo in ki se bo zato imenovala Ustavodajna skupščina, izvrše strogo zakonito, da bo na ta način zagotovljeno, da postane bodoča republiška ustava Slovenije res veren izraz volje in hotenja velike večine delovnega ljudstva, ki je izvor in nosilec vse državne oblasti in ki z izvolitvijo poslancev samo prenese izvrševanje oblasti na nje.

Državljani se morajo zavedati, da so volitve državno in politično dejanje. Zato je potrebno, da vsak državljan podrobno pozna zakonske predpise, ki urejajo priprave in potek volitev. Zlasti pa morajo poznati te predpise organi državne uprave, ki sodelujejo pri pripravah in izvajanju volitev ter predstavniki političnih in družbenih organizacij.

V tem članku hočemo na kratko opozoriti na tiste zakonite predpise, ki se tičejo sestave in poprave volivnih imenikov. Vsebovani so v zveznem zakonu o volivnih imenikih, ki je v popravljenem, dopolnjenem in prečiščenem besedilu objavljen v zveznem Uradnem listu z dne 19. 7. 1946 št. 58-405.

Volivni imenik je seznam volivnih upravičencev, v katerem so vpisani poleg imena in priimka še nekateri drugi važni osebni podatki volivnih upravičencev. Zakon o volivnih imenikih določa, kdo ima volivno pravico in kdo je nima. Toda voliti sme samo tisti, ki je v volivnem imeniku vpisan. Če ni vpisan, ne sme glasovati, če tudi bi sicer po zakonu imel volivno pravico. Nasprotno pa volivni odbor na dan volitev glede oseb, ki so vpisane v volivnem imeniku, nima pravice preizkušati, ali imajo po zakonu volivno pravico. Volivni imenik je namreč listina, na podlagi katere se za konkretne volitve ugotavlja verodostojno volivna pravica določene osebe. Ne glede na to, da je važen vpis v volivnem imeniku tudi ob drugih prilikah, n. pr. za dosego pokojnine, je že sama udeležba na volitvah tako važna zadeva, da bi se moral vsak državljan živo zanimati za to, ali je vpisan v volivnem imeniku.

Volivni imeniki se sestavljajo za območje poedinih krajev tako, da mora imeti vsak krajevni, mestni ali četrtni ljudski odbor za svoje krajevno območje en volivni imenik, obsežen v enem zvezku, to je samo en enoten skupen volivni imenik. Ni pa predpisano podrobnejše, kako mora biti volivni imenik sestavljen: ali po abecednem vrstnem redu imen volivcev, ali po krajevnih vidikih, to je po naseljih, ulicah in hišnih blokih. Zakon pusti v tem pogledu ljudskim odborom proste roke, da morejo z ozirom na razmere poedinega kraja, zlasti z ozirom na število in obseg volišč sestaviti volivne imenike na najbolj primeren način.

Prvi volivni imeniki po osvoboditvi so bil sestavljeni za volitve v ljudske odbore poleti 1945. Zaradi kratkega časa in tudi zaradi pomanjkanja kadrov, ki so ili zaposleni pri tem delu, so bili prvi volivni imeniki pomanjkljvi, kar je imelo za posledico veliko število reklamacij, zlasti po mestih. Tudi o priliki priprav za volitve v zvezno Ustavodajno skupščino so se še pokazale pomanjkljivosti. Pri sedanjih volitvah v Ustavodajno skupščino Slovenije takih pomanjkljivosit ne bi smelo več biti, ker imamo v tem oziru že mnogo izkušenj. Čas do volitev je sicer kratek in dela bo mnogo, toda, če bodo vsi organi, ki sodelujejo po zakonu pri sestavljanju in popravljanju volivnih imenikov, zlasti krajevni odbori ter komisije za volivne imenike, brez odlašanja pričeli s predpisanim delom in če bodo vključili v delo vse sposobne prebivalce kraja, za kar so po zakonu upravičeni (člen 6, odstavek 3 Zakona o volivnih imenikih), potem bodo lahko volivni imeniki pravočasno in brez pomanjkljivosti urejeni, da se bodo mogle vršiti volitve brez motenj. Delo mora biti seveda dobro organizirano, delati je treba sicer točno in vestno, toda ne birokratično in v vsakem primeru, kjer je potrebno sodelovanje več organov hkratu, je treba to delo koordinirati.

Po členu 21. zakona o volivnih imenikih traja reklamacijska doba, to je doba, v kateri se smejo zahtevati popravki volivnih imenikov, le 14 dni po razpisu volitev. Učinek razpisa sedanjih volitev začne 14. septembra. **Poprave volivnih imenikov se morejo torej zahtevati samo do vštevši 27. septembra. Kasnejše reklamacije so nedopustne.**

Kdo more zahtevati popravek v volivnem imeniku? Vsak državljan glede sebe, vsak državljan in vsaka politična in družbena organizacija glede vsakega državljana.

Kakšni popravki se morejo zahtevati? Zahtevati se more vpis volivca, ki ni vpisan, dasi bi po zakonu moral biti vpisan v volivnem imeniku, izbris osebe, ki je vpisana v volivnem imeniku kot volivec, dasi po zakonu nima volivne pravice, končno popravki imena, če je ime nepravilno ali nečitljivo napisano. Zakon sicer ne našteva drugih popravkov, toda po našem mnenju ne bo zadržka, da bi se mogli zahtevati tudi popravki drugih osebnih podatkov volivca v volivnem imeniku, bodisi da so bili že prvotno pomotoma vpisani, ali če so postali netočni zaradi poznejših sprememb.

V interesu vsakega posameznika, pa tudi v skupnem interesu vseh, to je v interesu celotne republike Slovenije je, da gredo na volitve vsi, ki imajo po zakonu volivno pravico. S tega vidika je zato ne samo pravica, temveč tudi dolžnost vsakega državljana, zlasti pa vseh množičnih (političnih in družbenih) organizacj, da pravočasno, to je čim prej pregledajo volivne imenike in zahtevajo popravke, da bo moglo biti popravljanje volivnih imenikov pravočasno izvršeno. Ponavljam, da je vsako zahtevanje popravkov po 27. septembru nedopustno in da bi bilo poznejše sprejemanje takih zahtevkov protizakonito. Zato naj se zahtevajo popravki takoj in naj se ne čaka na zadnji dan.

Težave pri ureditvi volivnih imenikov za razpisane volitve bo povzročilo dejstvo, da je bilo z zakonom o upravni razdelitvi Slovenije z dne 10. septembra število krajev zmanjšano približno za eno tretjino in da je nastalo večje število krajevnih sprememb zaradi odcepitve poedinih naselij od dosedanjih krajev in priključitve k novim krajem. Zato bo potrebno, da bodo krajevni (četrtni, mestni) ljudski odbori čim prej, najkasneje pa takoj po 27. septembru pričeli s prečiščevanjem volivnih imenikov z vidika nove upravne razdelitve Slovenije. Volivce, ki spadajo po novi upravni razdelitvi pod drug krajevni ljudski odbor kakor doslej, bo treba izločiti iz volivnega imenika prejšnjega kraja, spisek tako izločenih volivcev z vsemi podatki bo treba dostaviti novemu krajevnemu ljudskemu odboru, ki jih bo moral vpisati v svoj volivni imenik.

Vsak volivni upravičenec sme biti vpisan samo v enem volivnem imeniku in sicer v volivnem imeniku tistega kraja, v katerem stalno prebva. Kdor nima stalnega prebivališča, se vpiše v kraju zaposlitve ali v kraju začasnega bivališča. Nihče pa ne sme biti vpisan v volivnem imeniku dveh ali več krajev. Načeloma more glasovati volivec le v tistem kraju kjer je vpisan v volivnem imeniku. Izjeme določa zakon le glede volivcev, ki po razpisu volitev spremenijo prebivališče, ali ki v zvezi z zaposlitvijo ali v zvezi z volivnimi dejanji na dan volitev niso v kraju, kjer so vpisani.

Izjemo od načela, da sme biti vpisan volivni upravičenec le v enem volivnem imeniku obstoja samo glede vojaških oseb, za katere se sestavljajo posebni spiski po vojaških enotah. Vojaške osebe morejo biti vpisane tudi v kraju svojega prebivališča. Seveda pa tudi vojaške osebe ne smejo glasovati dvakrat. Če glasujejo na volišču, določenem za vojake, ne smejo glasovat na volišču kraja, kjer so vpisane v stalnem volivnem imeniku in obratno.

Kdor bi glasoval ali skušal glasovati na dveh voliščih, stori kaznivo dejanje, čeprav je na dopusten način (vojaške osebe) ali morda na nedopusten način (zaradi pomote ali prevare) vpisan v dveh ali več volivnih imenikih.

Prva in glavna dolžnost vsakega volivnega upravičenca in vseh množičnih organizacij je torej, da takoj pregledajo volivne imenike in da najkasneje do 27. septembra zahtevajo popravke, naloga ljudskih odborov pa je, da čim prej popravijo in uredijo volivne imenike, ker je v prvi vrsti od pravilnosti in popolnosti volivnih imenikov odvisen hiter in nemoten potek volitev.

— — — —

Letošnja sadna trgovina v celjskem okrožju

Že spomladi je kazalo, da bo letošnji pridelek sadja izredno dober. Odgovorni činitelji za vodstvo naše sadne trgovine so videli ogromno važnost pravilnega zbiranja in distribucije sadja, tako važne veje našega gospodarstva, tem več, ker bo dohodek prodanega sadja zelo dobro prišel našemu kmetovalcu, da obnovi svoje gospodarstvo, ki je leta trpelo pod okupatorjevo peto.

Prva naloga je bila ustanoviti podjetje, ki bo kot centralni organ konsumiral vse naše viške sadja in vodil trgovino za izvoz. To delo vrši državno podjetje Sadje d.d. v Ljubljani preko svojih poslovalnic v večjih mestih Slovenije. Pristopilo se je takoj k organizaciji zbiralnic na terenu, katerih nalogo so prevzele nabavno-prodajne zadruge. Prav tako se ni zanemarilo izobrazbe strokovnega kadra. V Sv. Juriju pri Celju se je vršil tečaj za spravljanje in sortiranje sadja, katerega sta se udeležila po dva člana naših zadrug. Pristopilo se je tudi pripravi embalaže — zabojev za pakovanje — specialno za izvoz. Vršila se je vsestranska propaganda po strokovni gospodarski liniji s sodelovanjem oblasti, masovnih organizacij, kakor tudi vseh ostalih prizadetih faktorjev.

V našem celjskem okrožju je letina po pričakovanju zelo dobra, vendar pa ni na razpolago toliko, kolikor se je predvidevalo. Trgovina z zgodnjim sadjem se je precej dobro razvijala. Izvozili smo večjo količino vagonov v bratsko Čehoslovaško in nekaj na domači trg. Odkup so vršile Naproze, predvsem v našem okrožju Naproza v Šmarju, ki je kot prva pokazala veliko razumevanja in požrtvovanja ter lahko služi drugim Naprozam kot zgled, ki so več ali manj ostale pasivne. Veliko prigovora je bilo ceni s strani kmetovalcev, vendar je treba razumeti, da smo se morali z ozirom na veliko konkurenco drugih sadnih trgov v jugovzhodni Evropi, kakor tudi Švice, priboriti inozemski trg s ceneno in dobro izbrano kvalitetno jabolko. — S polnim zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so naši odjemalci bili zelo zadovoljni, kar je najboljša garancija, da bo naša mlada zunanja trgovina uspela in dobila sloves solidne trgovine.

Trgovina poznega sadja se pa razvija v znaku pospešenega odkupa. Vendar pa niso kmetovalci do zdaj, posebno v Savinjski dolini, pokazali dovolj volje, da bi svoje sadje prodali zadrugam, ter so v glavnem forsirali prešanje. Tako gledanje je napačno, ker z ozirom na ceno jabolčnika in na veliko količino, ki bo na razpolago, ni izgleda, da bi bil ta račun rentabilnejši od prodaje namiznega sadja. Odkupna cena je v zadnjih dneh dobrim sortam jabolk višja od dosedanje in dokaj povoljna. — Naproze so se pripravile, da odkupijo vse količine sadja od kmetovalcev, ki bo delno šlo za izvoz, delno se bo pa vskladiščilo za domače potrebe. Potrebe za izvoz so velike, posebno mnogo sadja bo odkupila naša bratska ZSSR. Seveda pride tu predvsem dobro kvalitetno jabolko, kot zlata parmena, kanada, boskop, damasonski kosmač, belefleur, kokosova oranžna in baumanova reneta. Sortiranje vrši tudi podjetje Sadje. Pakiranje se vrši po amerikanskem sistemu, vsako jabolko se zavije v polsvileni papir, ter so grupirana v tri skupine po debelini. Ostale sorte bomo pa vskladiščili, delno same Naproze, delno pa državno podjetje Sadje.

Do sedaj je podjetje Sadje izvozilo že okrog 30 vagonov jabolk in pričakovati je, da bo tekom jesenske kampanje izvozilo še okrog 30 do 80 vagonov. Potrebe so pa z izvozom in domačim vskladiščenjem okrog 400 vagonov. Torej sploh ni govora, da letošnja sadna kampanja ne bi prinesla pričakovani uspeh. Odkup je pospešiti, polagati moramo polno pozornost na sortiranje in kvalitetna jabolka. Naproze naj vsestransko popularizirajo odkup jesenskega sadja.

Tu in tam se pojavljajo v sadni trgovini na domačem trgu tudi nekateri privatni trgovci, ki skušajo motiti naš odkup s trgovanjem po starih metodah, toda z dobro organizacijo kmetijskih oddelkov pri posameznih Naprozah se bo tudi njih trgovanje moralo prilagoditi novim razmeram v sadni trgovini.

Tudi se opaža, da nekatere Naproze niso razumele popolnoma važnost odkupa sadja ter stojijo še vedno precej pasivno ob strani, ter tako škodujejo gmotnim in gospodarskim interesom delovnega ljudstva, ki v okviru svoje zadruge pričakuje procvit in blagostanje. Bojazen pred rizikom in izgubo pri trgovini s sadjem je popolnoma neopravičena. Državno podjetje Sadje prevzame vse količine sadja, vrši delno sortiranje samo, prizna tudi kalo pri prevzemu, torej ostane zadrugi čista provizija. Za nakup sadja za lastno vskladiščenje imajo zadruge možnost nabave posojila pri Kmetijski banki, v kolikor same ne razpolagajo z zadostnimi krediti. Nikamor pa se ne smejo ponoviti primeri, da bi v sadno rodne kraje uvažali sadje iz drugih okrajev zaradi neaktivnosti zbiralnic oziroma krajevnih faktorjev, kar gre domačim kmetovalcem pa tudi skupnosti v gospodarsko škodo.

Bilo bi dobro omeniti, da sadja za prešanje primanjkuje v nekaterih naših okrajih kot n. pr. v trboveljskem in šmarskem. Posebno trboveljski okraj uvaža precej trešnega sadja iz mariborskega okrožja. Tu je potrebno, da smo oprezni zaradi okuženosti jabolk po kaparju. Take pošiljke morajo biti opremljene s certifikatom od fitopatologa, da je sadje zdravo pri odpremi, priporoča se pa, da se pri prevzemu izvrši ponovni pregled od kmetijskega referenta v okraju, da je sadje zares zdravo. V nasprotnem primeru se pa izpostavimo nevarnosti, da prenesemo kaparja tudi v naše kraje.

Pričakovati je, da bo letošnja odkupna kampanja kljub težavam rodila uspehe, kar nam bo dalo polno priznanje vloženemu trudu in prineslo gospodarski procvit našemu okrožju.

Viktor Gorinšek
okrožni referent za preskrbo in cene

TISKARSKI DAN

CELJE, 5. in 6. oktobra 1946

RAZSTAVA TISKA

v I. nadstropju Doma OF se bo odprla v soboto 5. oktobra ob 3. uri in bo odprta do 14. oktobra.

KULTURNA PRIREDITEV

bo v Domu Osvobodilne fronte v soboto 5. oktobra ob pol 8. zvečer. Pri prireditvi in družabnem večeru sodeluje orkester »Ninočka«.

ŠAHOVSKI BOJ

v nedeljo 6. oktobra ob 9 dopoldne v vrtni dvorani hotela Evropa med ljubljanskimi, mariborskimi in celjskimi tiskarji.

FIZKULTURNI NASTOP IN TEKME

v nedeljo 6. oktobra ob pol 2. uri popoldne na Glaziji s sodelovanjem drugih fizkulturnih aktivov.

Odkupne komisije ne vrše svoje naloge

Iz poročil, ki jih prejmejo Okrajni ljudski odbori tekom kampanje za odkup žita kakor tudi za prostovoljni odkup presežkov žita, je razvidno, da so odkupne komisije pri KLO zagrešile marsikatero napako. Osnovna napaka, ki jo je napravila večina teh komisij, je v tem, da so delale obračune za oddajo presežkov po setvenih popisih, ki pa so prikazovali dosti manjši posevek, kot je bil v resnici izveden. Tako se na pr. odkupna komisija pri KLO Trnava ni naslanjala na setveni popis, ampak je šla na teren in s pomočjo množičnih organizacij ugotovila dejanski stan. Rezultat teh ugotovitev je bil, da je bil posevek žit mnogo višji, kot ga je prikazoval setveni popis. Nasprotno pa je odkupna komisija pri KLO Braslovče delala obračune samo po setvenih popisih in pri tem ugotovila, da je na področju vsega KLO samo en obveznik za oddajo žita. Pač pa je ta KLO prištel k tej mali količini žita še presežek, ki ga mora oddati državno kmetijsko posestvo, ki je oddalo samo nekaj nad 8000 kg belih žit. Okrajna komisija je to spregledala in ni izvedla kontrole. KLO Sv. Peter v Savinjski dolini bi moral po obračunih oddati 3241 kg, oddal pa je samo 287 kg pšenice in 525 kg ječmena. Preostanek bi morali oddati Terglav Franc 1448 kg, Jelen Martin 363 kg, Sedminek Franc 624 kg, skupaj 2435 kg, toda tega dosedaj še niso storili. Imajo pač premalo čuta dolžnosti napram obvezi, ki jo imajo do skupnosti, do naše nove države. Toliko več so jo pokazali ostali manjši kmetje, ki so pa dali več, kot je bilo predpisano.

KLO Kaplja vas, ravninska vas s trdnimi kmetijami ima od odkupne komisije predpisano za oddati samo 48 kg pšenice. V KLO Latkova vas je samo en kmet, ki mora oddati žito, 23 kg pšenice in 167 ječmena. Kmetje na področju KLO Petrovče so imeli za oddati nekaj nad 7000 kg žita. Oddajo so v redu izvršili, pogrešila je pa odkupna komisija, ki ni pravilno izračunavala presežkov. Tako je dosedaj zbrala zbiralnica v Žalcu od 18 KLO 88 odst. žita, ki pride pod obvezno oddajo.

Svojo dobičkarsko težnjo je pokazala zbiralnica, Nabavno prodajna zadruga v Žalcu, ki je na svojo pest odkupovala od kmetov drobne presežke žita, v kolikor so bili večji od obvezne oddaje, ne da bi to žito, ki se ga je na ta način nabralo nekaj nad 4000 kg, dobavila Navodu za potrebe skupnosti, ampak ga je mislila porabiti v svoji pekarni, ki jo namerava v kratkem odpreti.

Količnik žita, naveden kot pridelek za hektar, je zelo nizko odmerjen. Ponekod celo v hribovitih predelih znaša pridelek pšenice po 1800 kg na ha, v ravnini pa na količkaj dobri zemlji presega 2000 kg. Zato v tem pogledu, da pridelek ni dosegel količnika kot pridelek na ha, ne drži noben izgovor. Tako so se na sestanku v Grajski vasi izgovarjali tamošnji kmetje, češ, da jim je pšenica polegla. Nato pa je predsednik KLO Sv. Jurij povedal, da je tudi njemu pšenica polegla, kot bi jo povaljal z valjarjem, ko pa je ob mlačvi kontroliral pridelek, je videl, da še vedno znaša 1700 kg na ha. Tako je ovrgel njihovo trditev, da njih pridelek pšenice ne znaša niti 1000 kg na ha.

Izkušnje iz poteka akcije o odkupu žita kažejo tudi, da je slaba povezava med KLO in zadrugami. Zato je nujno, da pride do najtesnejše povezave in sodelovanja med zadrugami in KLO, ker le na ta način se bodo uspešno izvajale podobne gospodarske akcije. Vidi se pa tudi, da so se prenekatere odkupne komisije pri KLO ustrašile vaških mogotcev in se niso na samem terenu dovolj prepričale, v koliko so setveni popisi točni. Čeprav dobro poznavajoč gospodarske razmere svojih vasi, so izvršile obračune samo po teh setvenih popisih. Zato ni čudno, da pride do takih primerov kot je na pr. v Št. Pavlu. Eden izmed najbolj trdnih tamkajšnjih kmetov je mlatil na strojni postaji. Na podlagi računa mlačve je bilo razvidno, da je namlatil 1600 kg pšenice. Na setveni prijavi pa je že prej prijavil posevek 30 arov. Če bi iz 30 arov dobil 1600 kg pšenice, potem bi znašal pridelek nad 5300 kg! Toda tako visokega pridelka pešnice na ha v Sloveniji dosedaj še nimamo, čeprav bi bilo želeti. Toda odkupna komisija pri KLO Št. Pavel je to čudno prijavo kar prezrla in temu kmetu ni predpisala obvezne odaje. Zgodi se tudi, da je človek, ki je opravljal tajniške posle pri KLO Grajska vas, svetoval edinemu kmetu, ki je bil obvezan k oddaji žita, naj nikar ne odda.

Zdaj je naloga odkupnih komisij, da s pomočjo množičnih organizacij ugotove na samem terenu dejanski posetveni stan koruznega posevka in da bodo na ta način popravile napake, ki so jih v dosedanjih primerih zagrešile.

Naši kmetje pa bodo uvideli potrebo, da prostovoljno prodajo čim večje količine preostalih presežkov žita, kolikor teh nujno ne rabijo za svoje potrebe. Koruza je v ostalih delih države dala slabši pridelek, kot je bilo pričakovano, zato naj vsak kmetovalec, ki še ima kaj žita preko svoje potrebe, istega proda za potrebe skupnosti.

V cilju, da bi čimbolje oskrbeli delovno ljudstvo FLRJ, vas vabi ljudska oblast k prostovoljni prodaji vaših previškov žita. Obračajte se na vaše zadruge! Za prejeti denar se vam bodo izstavile pri KLO nakaznice za one racionirane artikle, kot so steklo, tekstilije in drugo. S prostovoljno prodajo odviškov žita, ki ga ne boste porabili za svoje potrebe boste dokazali svojo državljansko zavest in svojo zrelost, kakor ste jo pokazali že v letih okupacije!

— — — —

Bukov žir že zori

Po poročilu s terena je bukov žir v sončnih legah že pričel zoreti in odpadati. Pripomniti pa je treba, da gre tu v prvi vrsti za žir, ki je zaradi suše in pripeke predčasno dozorel, in da ne gre za prvovrstno blago, ker je med tem žirom še do 70 % gluhega semena, to je semena z okrnelim in nerazvitim jedrom. Računati moramo, da bo polnovreden žir tudi v sončnih legah odpadel šele v zadnji tretjini tega meseca, takrat pa ves žir v nekaj dneh. V sončnih legah pa bo odpadel šele v začetku oktobra. Zato naj se večje organizirane skupine, kakor sindikati, tereni AFŽ itd. ne prenaglijo in naj gredo šele takrat, ko bo ves žir odpadel. Takrat pa bo treba izkoristiti vsak ugoden dan. Takih dni v jeseni ni mnogo. Do tega časa bodo na razpolago tudi že poročila s področja večjih bukovih gozdov in bo možna boljša orientacija. Preden pa gredo večje skupine na teren zbirat žir, je treba najprej dobiti gotovost o položaju bukovih gozdov. V takem primeru je dobro, če dotična organizacijska skupina prej pošlje na teren opazovalca, da zbere potrebne informacije glede položaja bukovih gozdov in da vidi, kakšno orodje in kakšne priprave je treba vzeti s seboj glede na lego gozdov, porast in druge okoliščine, ki vplivajo na zbiranje. Dobro je, da zbira tudi pri organiziranih izletih vsak posameznik ali vsaka manjša skupina na svoj račun, da si tako pridobi olje za lastne potrebe. Količina olja je znana: za 10 kg suhega očiščenega žira se dobi 1 kg olja (to je več kakor 1 liter olja).

V preteklem tednu so bili v večini krajev z večjimi površinami bukovih gozdov sestavljeni krajevni akcijski odbori, v katerih so zastopniki množičnih organizacij, šol itd. Delo so si razdelili in sedaj preizkušajo najboljši način dela in čiščenje, ker je nekaj žira že odpadlo. Kjer je to mogoče, naj se listje pod bukovimi drevesi pograbi še preden odpade žir odnosno podrast pokosi ali poseka in odstrani. Akcijski odbori naj javijo okrajnim birojem stanje zorenja in priprav ter sporoče, koliko pomoči potrebujejo, da se razpoložljive moči usmerijo v dotični kraj. V najkrajšem času bodo akcijski odbori dobili v pomoč potujoče strokovnjake, ki bodo imeli nalogo vsestransko pomagati pri organizaciji zbiranja.

Trenutno delajo v oljarnah poizkuse o tem, za koliko se osuši sveži žir. To pa zaradi tega, da bi se omogočilo prevzemanje svežega žira, kar bi najbolj ustrezalo zbiralcem. Čim bodo poizkusi zaključeni — to bo verjetno v najkrajšem času — bo objavljena količina olja, ki se bo oddajala za sveži žir.

— — — —

OPOZORILO nakupovalcem in prenašalcem sadja

Predsedstvo vlade LRS je izdalo uredbo o zatiranju kaparja San José, ki je bila objavljena v Uradnem listu LRS dne 10. avgusta 1946. Ker se često dogajajo kršitve te uredbe, ponovno opozarja ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo vse prenašalce sadja, da se strogo držo njenih navodil.

Prepovedano je iznašati in izvažati sadje iz okolišev, ki so okuženi od kaparja San José brez zdravstvenega izpričevala, na katerem je potrjeno, da sadje ni okuženo. Zdravstvena izpričevala izdajajo uradni pregledniki sadja pri okrajnih ljudskih odborih. Sadje, ki je okuženo, se v nobenem primeru ne sme prevažati z okuženih v neokužene kraje. Le na temelju posebnega dovoljenja Kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Mariboru je dovoljeno prevažati okuženo sadje v celjsko sadno tovarno po navodilih tega zavoda.

Za kršilce te uredbe je predvidena zaplemba sadja in denarna kazen do dvajset tisoč dinarjev.

Dolžnost ljudskih odborov in narodne milice je, da strogo nadzirajo prenos in prevoz sadja z okuženih krajev in podvzamejo pri kršenju uredbe potrebne ukrepe. Dolžnost vsakogar pa je, da vsako nepravilnost takoj prijavi ljudskemu odboru ali organom narodne milice.

France Hribar

MAUTHAUSEN

Triindvajsetega avgusta tisoč devet sto enainštiridesetega je odvedla gestapo iz celjskega »Starega piskra« sto šest deset Slovencev v koncentracijsko taborišče Mauthausen v Zgornji Avstriji. Tega dne so nas ob štirih zjutraj nenadoma poklicali in nam ukazali zbrati vsak svoje reči in pripraviti se za odhod. Kam nas nameravajo odvesti, ni vedel nihče. Nekateri naivneži so mislili: spustili nas bodo, ker smo sami »lažji«. In res jih je bilo mnogo med nami, ki še niti zaslišani niso bili. Zato se taki niso nadejali nič hudega. Drugi smo zadevo vzeli bolj resno in rekli: »Tovariši, lopate, krampi in samokolnice nas čakajo.«

Začeli so nas preštevati, klicati po imenih, nakar so nas postavili v vrste po pet in tako razporejene zgnetli na tesnem prostoru dvorišča »Starega piskra«. V sobah jetnišnice je šumelo kot v panju. Ta stavba ima prostora kvečjemu za dve sto ljudi. Nemški fašisti pa so jo bolj »racionalno« izrabili. Natrpali so vanj kakih sedem sto petdeset jetnikov. Priganjali so vedno nove in nove žrtve. Zato so sklenili nekaj jetnikov odpeljati in tako dobiti prostor za nove aretirance.

Ko smo tako stali poravnani, je mrgolelo na oknih — glava pri glavi. Naši sojetniki so nam mahali v zadnji pozdrav. Iz ženskega oddelka pa so frčali na nas razni predmeti, kosi perila, kruh, meso itd. Bilo je takrat zaprtih mnogo kompletnih družin. Moški, to je bratje in očetje, so bili med nami, dočim so sestre in matere ostale. Zato je bilo poslavljanje v takšnih okoliščinah v resnici tragično. Ker le ni hotelo prenehati vzklikanje raz oken, je mlad gizdalinski gestapovec planil s pištolo v roki in nekajkrat ustrelil v smeri ženskega oddelka. S tem je dal razumeti, da je vsak nadaljnji pozdrav prepovedan. Po večkratnem klicanju in preštevanju nas naposled okrog sedme ure v spremstvu močne straže SS-ovcev odženo na železniško postajo, kjer je bilo že pripravljenih za nas pet vagonov. Ko so nas s puškinimi kopiti pomagali strpati v te vagone, so jih priklopili tovornemu vlaku. Po daljšem prerivanju pa so končno priklopili posebno lokomotivo. Medtem so nekateri menili: »Izseljeni bomo v Srbijo.« SS-ovci, ki so se udobno zleknili v kupeje, nam niso pustili gledati ven. Tako nismo niti vedeli, na katerem koncu je lokomotiva. Okrog osmih pa so nas odvedli proti Štoram in Mariboru. Obstajali smo le na večjih postajah, kar je pomenilo: transportni vlak. V Mariboru smo stali dalje časa. K našim vagonom so priklopili še dva vagona. Nabasali so jih z žrtvami iz mariborskih zaporov gestapa. Ob enih popoldne so nas tirali proti Gradcu in naprej. Tesno nam je prihajalo okrog srca. Šele zdaj smo se zavedli, kaj nameravajo z nami. Okupatorjevi krvniki nas pošiljajo v gotovo smrt.

Vozili smo se vse popoldne in skoraj vso noč. Ni nas dosti zanimala nobena pokrajina in nobeno mesto v Avstriji. Vse postaje so bile natrpane z naduto hitlerjevsko vojsko. Velike enote nemške fašistične svojati so tokrat odhajale v Grčijo. Izražale so se prav prusovsko naduto, kako jo bodo v treh dneh zasedle. Videli smo velike skupine povsem mlečnozobih mladičev, ki so kar tonili v velikih uniformah. Ti otrocivojaki so bili Avstrijci, ki so prav navdušeno odhajalvi prelivat kri za Hitlerjeve osvajalne cilje. Na vseh postajah pa so jim članice nemškega rdečega križa postregle s čajem, ki so ga v velikih vedricah nosile k vsakemu vagonu. No, mi smo med tem umirali od žeje.

V Selztal smo dospeli že ponoči. Tam smo presedli v drug vlak. SS-ovci so napravili najprej kordon in nas z naperjenimi brzostrelkami spremili. Poostrili so namreč čuječnost, ker je eden naših pri znanem tunelu višje Maribora izkoristil priliko in izginil. Ta tunel so tokrat šele za silo popravili in vlak je tam vozil nekoliko počasneje. Ob dveh ponoči smo dospeli na postajo Mauthausen. Čakala nas je tam že truma SS-ovcev, okrog dvajsetletnih mladičev. Sedaj smo se prepričali, da se grožnje celjskega krvnika uresničujejo. Tam nam je včasih v »Starem piskru« delal preglede in nam zmetal ven vso hrano, ki so nam jo ljudje po nekaterih zavednih slovenskih paznikih skrivaj pošiljali. Pri tem je vedno obrcal in oklofutal nekaj jetnikov in nam obetal, da nas pošlje v poboljševalnico, kjer bomo videli, kaj se pravi upirati se rajhu.

Vsi ti mlečnozobi SS-ovci so se kot na povelje začeli besno zaganjati v nas. Tolkli so nas s puškinimi kopiti in se drli nad nami kot obsedeni. Gonili so nas s postaje po cesti proti koncentracijskemu taborišču kot zveri. Posebno one, ki so nekoliko zaostajali. Stari rudar Fuka in njegova dva sinova iz Hrastnika so bili tudi med nami. Nosili so mnogo prtljage in jo spotoma menjavali. Pri tem so za nekaj korakov izpadli iz vrste. SS-ovec to videč, mahne starega, da je pri priči zlomil na njem novo mauserico na dvoje. Redek je bil med nami, ki ne bi to pot prejel udarca ali brce s škornjem. Vpitje pobesnelih stražarjev in udarci puškinih kopit se je razlegalo v temno noč in nas navdajalo z grozo. Priganjali so nas neprenehoma z »auf, gehen«, tolkli s puškinimi kopiti, bikovkmi, brcali in suvali.

Dirjali smo v galopu, noseč težko prtljago, oznojeni, da nam je pot lil v curkih. Približali smo se kamnolomu, kot je bilo v temi spoznati. Nenadoma zaslišimo: »Halt!« Zdaj smo mislili vsi: »Tu nas torej hočejo postreliti.« Pokrajina je tu čisto brez naselij. To smo tudi v temi lahko razločili. V to samoto so nas torej pritirali, da svet ne bi izvedel za našo usodo. Po kratkem počitku in presuvanju pa nas prično poditi naprej. Noč je bila oblačna in pričelo je deževati. Na naša oznojena telesa še hladen plaz dežja!

Cesta se je pričela dvigati navkreber. Tempo gonje se ni zmanjšal. Po enourni divji dirki smo preznojeni in premočeni od dežja pridirjali do koncentracijskega taborišča — Mauthausena.

Dalje prihodnjič

Ljudska prosveta

Ob pričetku novega šolskega leta

Drugič v svobodi so se odprla vrata naših šol, da sprejmejo preko 24.000 naših mladih tovarišev v svoje okrilje, da se nauče vsega potrebnega znanja.

Težke prilike štiriletne okupatorske dediščine pri vzgoji in pouku so v glavnem premagane. Dočim je bila v lanskem letu važna predvsem sama organizacija šolstva — smo letos v stanju, da bo tudi pouk potekal popolnoma normalno.

Učni načrti, kakor najpotrebnejše učne knjige so na razpolago ter v tem oziru ne bo nikakih večjih ovir. Tu in tam še dela učencem, ki so obiskovali okupatorske šole, težave pouk slovenščine in računstva. Nižji oddelki posebno prvo šolsko leto pa so že lani normalno napredovali.

Na šolah so povsod organizirani Pionirji in PRKS. Posebna organizacija Pionirčkov je pri vzgoji, kakor pri pouku, povsod tam, kjer se je pravilno postopalo, ogromno koristila.

Izmed 170 šolskih stavb je bilo 12 popolnoma, 64 pa delno uničenih. V letu 1945 je bilo obnovljenih 14, do konca leta 1946 pa jih bo še 36. Šole so se obnavljale s krediti, ki jih je dalo na razpolago Ministrstvo za prosveto, in pa s prostovoljnimi deli. Prostovoljno delo se ceni preko 3 milijone dinarjev.

Nova šola se gradi v Solčavi in bo ena najmodernejših šol v Sloveniji. Imela bo poleg treh učilnic še internat za deco, ki zaradi oddaljenosti ne more redno posečati pouka. Ostale novogradnje se bo pričelo graditi v naslednjih letih s pričetkom v letu 1947.

Povsod, kjer so zato dani pogoji, so ustanovljene tudi nadaljevalne šole, ki jih vodi učiteljstvo, da šoloodraščajoča mladina obnovi in utrdi svoje pomanjkljivo znanje.

V počitnicah se je polagala pažnja na to, da se dvigne strokovna in politična usposobljenost učiteljstva. Tako sta se vršila v Celju 2 strokovno-politična tečaja, katera je obiskovalo 60 učiteljev celjskega okrožja, kakor tudi 2 fizkulturna politična tečaja v katera je bilo sprejetih 80 učiteljev. V Ljubljani pa je obiskovalo 11 učiteljev gospodarsko-politični tečaj.

Jasno je, da so stavljene pred učiteljstvo v osvobojeni domovini nove vzgojne naloge, katerih kratek resume bi bil:

1. Usposabljanje mladine za to, kar zahteva družba.
2. Prenašanje duha narodno osvobodilne borbe v šolo in med ljudstvo.
3. Utrjevanje enakopravnosti in demokracije ter tesna povezanost z vsemi množičnimi organizacijami na terenu.
4. Osnova pouka naj bo nacionalna tendenca, ki naj gre preko političnega dela v pedagoško smer.
5. Pouk naj bo v tesni povezavi z vsemi političnimi, gospodarskimi in socialnimi problemi.

LJUDSKO PROSVETNO TEKMOVANJE V CELJSKEM OKROŽJU

V tednu od 22. do 29. septembra t. l. se bodo vršile v posameznih okrajih našega okrožja tekme gledaliških družin, pevskih zborov in godb. Na razstavah pa bodo prikazani uspehi naših likovnih umetnikov, knjižnic in ljudskih univerz. Naši kulturno-prosvetni delavci se zavedajo velikanskega pomena ljudskega izobraževanja za izgraditev nove, srečne bodočnosti. Prosvetljenost najširših ljudskih množic je neizmerno važen del naše obnove in izgraditve, je bogastvo, ki si ga moramo priboriti z vsemi silami. Potrebna nam je, kakor je bila partizanu potrebna puška, kakor nam je danes potrebna rovnica, lokomotiva in traktor. Od izobraženosti ljudstva je v veliki meri odvisna trdnost naše oblasti in tempo obnove. Zato ne more biti kulturno-prosvetno delo odmaknjeno od življenja, temveč mora biti njegov sestavni del.

Pri pripravah za tekmovanje gledaliških družin, pevskih zborov in godb je bilo glavno vodilo stremljenje, da zajame kulturno prosvetno delo čim širše množice delovnega ljudstva. Tekmovanje samo naj da tudi pregled nad sposobnostjo posameznih kulturnih delavcev in skupin, kar bo omogočalo v prihodnjosti načrtnejše in intenzivnejše delo na tem področju.

Že nekaj časa se vrše ocenjevanja posameznih gledaliških družin. Ocenjevalne komisije poročajo, da so v splošnem vsi nastopi pripravljeni v smislu tekmovanja in da se skoraj v vsaki gledališki družini odkrivajo novi talenti. Med igralci samimi vlada precejšnje zanimanje za tekmovanje, po okrajih samih pa stremijo vsi, da bi bili zmagovalci.

Sam izbor gledaliških del kaže, da so posamezne gledališke družine že tudi pri tem imele v mislih smisel tega tekmovanja. Na odrih se vrste največ dela Cankarja, Finžgarja, Nušiča in drugih naših mislecev, ki so znali prikazati najbolj življenjsko resničnost. Vrste se tudi dela iz naše domovinske vojne, ki so vedno zaželena.

Pevski zbori bodo v tednu tekmovanja priredili v vseh okrajih skupne koncerte, kjer se bo ocenilo uspehe posameznih zborov. Tudi v glasbi je zdrav tekmovalni duh. Po tem tekmovanju bodo zmagovalci vseh panog sodelovali na okrožnem festivalu, ki bo v oktobru in ki bo še v večji meri prikazal uspehe posameznih kulturnih skupin.

Programi kulturnih prireditev v tednu tekmovanja posameznih okrajev kažejo, da zaslužijo vso pozornost in podporo vseh naših množičnih organizacij in vsega ljudstva. Ne smemo dopustiti, da bi tekmovanje zajelo samo izvajalce, da bi tekmovali samo pevski zbori, družine itd. Ne, tekmovalno vzdušje in delo mora zajeti prav vse, občutiti je treba, da tekmujejo med seboj cele vasi, četrti, tovarne. Samo tedaj bo kvaliteta, ki jo bo pokazalo tekmovanje, zares last vseh, samo tedaj bomo lahko s ponosom rekli, da smo v splošno tekmovalno delavnost za obnovo in izgraditev vključili tudi to področje, in da je ljudska prosveta zares ljudska. Samo podpora in sodelovanje vsega ljudstva nam bo lahko porok, da bo naše kulturno prosvetno delo v bližnji prihodnjosti doseglo še večji razmah in nudilo še močnejšo oporo naši novi domovini.

Praznik slovenske kulture v Mozirju

Prebivalstvo okraja Mozirje se pripravlja na velike svečanosti kulturnega festivala, ki bo pritegnil vse množične organizacije k sodelovanju. Že dva meseca se pripravljajo gledališke družine in pevski zbori na to veliko manifestacijo, kjer se bo v plemenitem tekmovanju pokazalo delo in uspeh najširših množic na kulturno-prosvetnem polju.

Dne 21. t. m. bo otvoritev kulturnega tedna v Šoštanju s Cankar-Delakovo kolektivno dramo »Jernejeva pravica« v soboto in nedeljo 28. in 29. t. m. pa bo zaključna svečanost na sedežu okraja v Mozirju.

V kulturni festival so se vključile gledališke družine s sledečimi igrami:
Linhart: »Matiček se ženi« — Cankar: »Kralj na Betajnovi« — Finžgar: »Razvaline življenja« — Lipah: »Glavni dobitek« — Klinar: »Plavž« — Drev: »Marta« — Cankar-Delakova kolektivna drama: »Jernejeva pravica« — Hudales: »Aktivisti« — Golar: »Vdova Rošlinka« — Morre »Revček Andrejček« —

Pripravljenih je 6 mešanih, 4 moški in 2 ženska pevska zbora ter 2 godbi in 1 tamburaški zbor.

Na programu je še umetniška razstava, kjer bo 8 samoaktivistov-umetnikov razstavilo svoja dela, razstava stenčasov, grafikonov knjižnic in kulturnih prireditev od osvoboditve do danes. Na literarnem večeru bo 7 pesnikov čitalo svoja dela, odmor pa bo izpopolnila klasična glasba. Med Savinjsko in Šaleško dolino bo šahovski turnir, ki bo izveden na prostem z živimi figurami. Na zaključni dan festivala bodo pevski zbori izvedli medsebojno tekmovanje, po končanem tekmovanju pa bo koncert vseh zborov.

Med prebivalstvom mozirskega okraja vlada veliko zanimanje za festival, ki bo po končanih prireditvah dal novega poleta za nadaljnje delo na kulturno-prosvetnem polju.

Prosvetni delavci se zavedajo nalog in dolžnosti pri obnovi in bodo te naloge izvršili po svojih najboljših močeh, da bodo uresničili nade in želje, ki jih stavi na nje pri obnovi porušena domovina in ljudska oblast.

T. S.

Kulturni festival v naših revirjih

Kulturni festival v okraju Trbovlje bo pokazal v glavnem razvoj drame, petja, godbe in telesne vzgoje od osvoboditve do danes. Središča kulturno-prosvetnega izživljanja so Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in Radeče. Tudi podeželje je marljivo delovalo n. pr. Marno, Sv. Katarina, Mlinše, Št. Gotard, Čemšenik itd., toda poletno delo na polju je kmečkim predelom onemogočilo večje kulturno-prosvetno udejstvovanje, radi česar ne morejo nastopati na festivalu.

Igralske družine bodo igrale vsaka na svojem domačem odru in sicer: Trbovlje 22. sept. ob 20. uri kulturni miting z otvoritvijo Ljudske univerze, 27. sept. ob 20. uri Lipah: »Glavni dobitek«, 29. sept. ob 19. uri pevski koncert društev iz Trbovelj, Lok pri Zagorju, Hrastnika in Radeč. V Zagorju bodo igrali 21. sept. ob 20. uri Čankarjevo dramo »Jakob Ruda«, 22. sept. ob 19. uri pa bo telovadna akademija na prostem s sodelovanjem Trbovelj. Tudi Ljudsko univerzo bodo otvorili z aktualnim predavanjem o imperialistični politiki v Trstu. Rudnik Zagorje bo sledil zgledu trboveljskega obrata z otvoritvijo rudarske razstave dne 28. sept. dopoldne.

V Hrastnku, kjer so že priredili uspele tekme in fizkulturni nastop, bo koncert godb na pihala iz Hrastnika, Trbovelj in Radeč. V Radečah bo igrala tamošnja pridna igralska družina dne 28. sept. ob 20. uri Nušičevo komedijo »Žalujoči ostali«.

Tako bo središče pevskih nastopov v Trbovljah, godb v Hrastniku in fizkulture v Zagorju. Vse to bo prav za prav le nadaljevanje kulturno-prosvetnega dela v omenjenih centrih, ki niso še nikoli beležili tako številnih predstav kot letos. Glavno skrb bo treba posvetiti udeležbi delovnih množic in vzgoji za smiselno dojemanje kulturnih dobrin, ki naj nadomeste nesmiselno veseljačenje in prekomerno zapravljivost. To je bilo ugotovljeno na nekaterih množičnih sestankih in beležiti je že izboljšanje. Tako naj ljudstvo usmerja samo zdrav kulturen razvoj, s čimer bo pokazalo dejansko ljudsko oblast. Tako se bomo izognili tudi neljubim oblastnim ukrepom.

RAZPIS

Ministrstvo za prosveto v Ljubljani je ustanovilo posebno enoletno šolo za vzgojo strokovno usposobljenega kadra, ki bo vršil posle pedagoških vodij v mladinskih vzgojnih ustanovah. Iz vsakega okrožja ter okraja bo sprejet v to šolo po en gojenec, ki bo imel vso oskrbo v internatu. Pozivamo vse kandidate, ki imajo veselje do dela v mladinskih vzgojnih ustanovah, da se takoj prijavijo na prosvetnih odsekih svojega okraja. Prijavni rok je zaključno s 23. septembrom. Pogoji za sprejem: politična in moralna neoporečnost, starostna doba od 17. do 35. leta, vsaj 8 razredov osnovne šole — prvenstvo pa imajo oni, ki imajo nekaj razredov srednje šole ali tečajev (fizkulturni, glasbeni, soc., polit. itd.) in zdravstvene sposobnosti za delo med otroki.

In klopotci so peli v slovo

Še danes, če prisluškujem v duhu petju klopotcev tiste nedelje, jeseni leta 1943, ko smo bili domenjeni s Stankom pri njihovem vinogradu, ne morem doumeti tiste tajne melodije klopotcev, ki je bila v jesenskem vetru tako strašno turobna.

Marija me je stisnila za roke:

»No, kako se ti zdi ta naša pesem klopotcev?«

»Veš, Marija, ti si prleški otrok, pa jo bolje razumeš kot jaz. Stanko pravi, da je nekaj tako čudovitega, da bi jo poslušal celo večnost. Vidva jo dobro razumeta in tudi jaz jo bom skušala razumeti.«

Ni mi odgovorila. »Opazila sem, da jo je ime Stanko dirnilo. Plašno je pogledala na uro. »Vedno je tako točen, a danes je že pol ure zakasnil. Da bi se mu vsaj kaj ne pripetilo!«

Potolažila sem jo: »Ne boj se, Marija, Stanko je previden!«

Utihnili sva. Marija je nervozno pogledovala po gozdu, od koder bi moral priti Stanko. Čutila sem drget njene roke v svojih dlaneh. Nikdar še nisem videla take...

Za hrbtom se je zganil grm. Obrnili sva se in vzkliknili obe hkrati: Stanko!

»Zdravo!« je zaklical in naju zgrabil za roke.

»Položaj na fronti sijajen, naši pa tudi pridno rušijo železnice in spuščajo mostove v zrak. O, deklici, kmalu bo, kmalu...«, nama je kar na mah povedal. V obraz je bil ves rdeč in titovka mu je sedela postrani na kodrastih laseh.

»Joj, pozabil sem vama povedati, da sta me dva švabska orožnika gnala čez drn in strn, da sem jo komaj odkuril. Ali nista slišala strelov?«

»Seveda sva slišali! Jaz sem se še tako bala, da so veljali tebi, ko sem jih slišala,« je povedala Marija.

Stanko je še bolj zardel: »Si se res bala zame, Marija?«

Marija je samo prikimala...

Šli smo v samotno viničarsko hišico, od koder je bil lep razgled daleč naokrog. Tesno smo sedli na klop, se prijeli za roke in se polglasno razgovarjali. Govorili smo o demonstracijah na mariborskih ulicah, ko smo bili še študentje, o bodočnosti, o svobodi, o novi domovini Jugoslaviji in še vse mogoče. Mariji je kar gorelo iz obraza. Stanko je v zadregi rekel: »Tako vročih rok kot jih imaš ti, Marija, še nisem nikoli občutil.«

Marija je povesila pogled. Tedaj sem vstala in šla, češ, da si ogledam okolico...

Pravkar ji je s prstom kazal na malo vasico daleč na sosednjem bregu. Nasmehnila sem se, a Stanko se je pošalil: »Mariji kažem, kje bo moja hiša, kamor jo bom peljal po svobodi. Vsi smo se zasmejali. Stanka še nisem videla nikdar tako razigranega. Vedela sem veliko o njem in o njegovem trpkem življenju — ubogi kmečki študent.

Ko smo se nasmejali, nama je začel govoriti o organizaciji in nama še enkrat pokazal na sosednji hrib, kjer so se največ zadrževali partizani. Pravil nama je o težkočah partizanskega življenj v Prlekiji, kjer so bili viničarji preslepljeni od švabske propagande.

»Samo šest nas je tukaj, a vama povem, da smo organizirali že skoraj večino prebivalstva v Osvobodilno fronto. Včasih pridejo dnevi, da bi človek obupal, a, ko se spomnim vseh trpečih, mi zopet vzrase pogum. Najbolj mi je tesno, kadar grem v Radgono«, nama je pripovedoval, ko ga je Marija prekinila: »Sedaj pa ne boš šel več v mesto, kaj ne, Stanko?« Začudil se je: »Glej jo, glej, Marijo! Moram! Saj veš, da pravi v naši pesmi — Za svobodo vsak naj umre. S tem ni rečeno, da mora vsak umreti, ampak vsak mora biti pripravljen žrtvovati življenje za svobodo.

Spogledali sva se z Marijo — in tisti hip sva še bolj spoznali Stankovo zavedno slovensko srce.

Ko sem se vrnila, sta stala Marija in Stanko pri oknu in se držala za roke.

Mrak je že pričel polagoma legati na hribe. Spomnili sva se, da bo treba odiiti na postajo. Stanko je stlačil titovko, bombo in samokres v žep, nato naju je prijel za roke in šli smo počasi po hribu. Tu pa tam nas je kdo srečal in se ozrl na mlado trojico. Zdelo se mi je, da so vsi poznali partizana Stanka. Klopotci so peli. — Stanko se je za hip ustavil:

»Kako je ta pesem čudovita! Kaj takega nimate okrog Celja,« mi je dejal. Potem je še rekel: »Danes še posebno lepo pojo, ali pa se mi samo zdi tako, ker tako ljubim pesem klopotcev.« Zopet smo šli počasi in smo dospeli v bližino postaje, kjer se je Stanko od naju poslovil.

Peljala sem se proti Celju in ves čas sem morala misliti na Stanka in Marijo. Vedela sem, kako ga je Marija tiho ljubila in mu pomagala v borbi za svobodo.

Nekaj dni za tem sem prejela Marijino pismo. Na njem so bili še sledovi solz. Čitala sem: V nedeljo, po našem slovesu, je padel Stanko v zasedo. Na begu pred Švabi je ranjen padel v prepad in se ubil. — Klopotci so mu zapeli zadnji pozdrav...

Staša

Dopisi

Zloba

Po uprizoritvi »Triglavske bajke« sta se pojavila dva lepaka, ki sta v obliki pamfleta blatila režiserja in druge igravce okrožnega ljudskega gledališča na način, ki se nam zdi nedostojen in žaljiv ne samo za prizadete temveč tudi za okrožno gledališče samo, ker so tako režiser, kakor večina igralcev, ki so nastopili v »Triglavski bajki«, člani Okrožnega ljudskega gledališča.

Kdorkoli je imel kaj pripomniti k predstavi, režiji in sceneriji, igranju itd., naj bi napisal kritiko s svojim podpisom v celjski tednik »Na delo«, ne pa da se je poslužil načina, ki ne odgovarja več demokratičnim načelom naše ljudske oblasti. Anonimne lepake, ki naj bi predstavljali gledališko kritiko, pa moramo odločno odklanjati, ker jih lahko smatramo samo kot zlobno delo rušenja, ne pa kot zdravo, javno kritiko, ki ima namen graditve. Zavedamo se, da vprizoritve okrožnega ljudskega gledališča še niso na taki višini, kot bi si to želeli. Tu pa je v prvi vrsti poklicana javna, strokovna kritika, ki naj pripomore k novim oblikam ustvarjanja.

Kritika, ki je bila priobčena v zadnji številki tednika »Na delo«, je bila dobra in pohvalna tako za režiserja, kakor za ostale igralce. Ni šala vprizoriti odrsko delo, kjer nastopa okrog 50 ljudi in bi želel samo videti pisca pamfleta, kako bi on rešil tako nalogo. Okrožno ljudsko gledališče ima z realizacijo reportoirnega načrta precej dela in išče ljudi, ki bi nesebično žrtvovali čas, ki jim preostane po opravljeni službi in ostalih funkcijah za gledališke vaje in nastope. Tu je dano vsem dovolj prilike, da dokažejo ne samo dobro voljo in smisel za žrtvovanje večerov tja do 23. ure in čez, ampak tudi svoje sposobnosti.

Hic Rhodus, hic salta!

Prepričani smo, da bo to zadostovalo, v bodoče pa bomo uporabili vsa sredstva, da bomo pisca brezobzirno razkrinkali in postavili pred ljudsko sodišče.

Mladinske volitve v okraju Celje-okolica

S sprejetjem statuta LMJ na III. kongresu smo se poleg drugega obvezali, da bomo v našo organizacijo vlili več širine in jo postavili na organizacijsko trdna tla predvsem s pomočjo volitev. Sporedno s tem pa naj bi ravno potom demokratičnih volitev prišli v mladinsko vodstvo najbolj zavedni, predani in delavni mladinci ali mladinke.

V našem okraju so se volitve vršile že skoraj po vsej Savinjski dolini. Nismo napravili malo napak, to radi priznamo — saj na napakah se učimo.

Večina naših aktivov LMS-a danes žaluje, da je na volitvah pozabila izvoliti delegata za okrajni plenum, in mislijo, da je to največja napaka v izvedbi volitev. Res, ni mala reč pozabiti take stvari, vendar po mojem ni to največja napaka, ker se jo da popraviti na mladinski konferenci. Pozabili smo na nekaj več. Samo poglejte uspeh naše agitacije za te volitve! Zaktivizirali smo sicer pretežni del mladine, toda tudi pretežni del članov OF ni bil upoznan z bistvom teh volitev, posebno po vaseh, mnogi pa sploh še danes ne vedo, da se vrše kake mladinske volitve. Čigava je krivda? Naša.

Statut obsega tudi o izvolitvi častnih članov. Razen ene same častne izjeme, se še nikdo ni spomnil na to, čeprav bi marsikateri stari aktivist OF zaslužil ta naziv.

In še mnogo drugih stvari. Vse to pomeni, da smo slabo in preveč površno preštudirali statut in naša prva naloga naj bo, da ga še enkrat vsega temeljito premeljemo, seveda ob temeljiti debati, ki nam bo največ koristila.

Neobhodno potrebno je, da izpolnimo to nalogo! Na ta način bomo poleg tega, da popravimo napake v kolikor bo mogoče, utrdili in poglobili vse pozitivne rezultate, ki smo jih z volitvami dosegli.

Prihodnjič bomo vprašali: Ali izpolnjujemo obveze, ki smo si jih zadali na III. kongresu, ali izpolnjujemo obljube, ki smo jih dali tov. Titu?

—sb—

Sindikalni praznik v Nazarjih

V nedeljo 15. septembra t. l. je zasedel sindikalni plenum KMS za gornjegrajski del mozirskega okraja v Nazarjih. Zbralo se je lepo število delegatov iz poedinih podružnic gornje Savinjske doline. Sindikaliste sta obiskala tov. Hribar in tov. Stane Kokalj iz Celja, ki sta govorila pred zbranimi sindikalisti in sicer tov. Hribar o gospodarsko-politični izgradnji nove Jugoslavije. Predavatelj je posebno podčrtal razliko med gospodarsko delavnostjo v kapitalistični družbi in gospodarsko delavnostjo v socialistični družbi. Tov. Stane pa je govoril o sindikatih. Orisal je delo in naloge sindikatov v stari Jugoslaviji in poslanstvo sindikalne organizacije v novi Titovi Jugoslaviji.

Diskuzija, ki se je razvila po obeh referatih, je dokazala, da se delavstvo živo zanima za vsa vprašanja, da pa kulturno-politična izgradnja našega delavstva še vedno ni na dovoljni višini, kar je naloga osnovnih sindikalnih organizacij.

Izvoljen je bil odbor KMS-a, v katerega so bili zibrani res najboljši sindikalisti gornje Savinjske doline, ki nam jamčijo, da se bo sindikalno delo v tem delu Slovenije poživilo. Delavci so se po zborovanju v zavesti, da so njihovi interesi v Titovi Jugoslaviji dobro zaščiteni, razšli okrepljeni v zavednosti in delavnosti.

Rogaška Slatina

V petek, 13. septembra smo imeli v okolici dva razveseljiva dogodka. Na dvorišču steklarne je prvič nastopila mlada godba steklarjev. 21 mladih ljudi se je trudilo dobre tri mesece in ta dan predvajalo vrsto koračnic, plesnih in partizanskih skladb dokaj melodiozno in skladno. Dirigent tov. Nedžimal je dovolj spreten in dobro pozna vrline in hibe svojih godbenikov ter je uspeh v veliki meri pripisovati njemu.

V bližini Sv. Križa je dobila ta dan nova sadna sušilnica svoje ostrešje, rezultat tihega, a smotrnega kmečkega dela.

V krškem okraju so obnovili 1512 hiš in gospodarskih poslopij

Takoj po povratku so se začeli prebivalci Krškega polja združevati v obnovitvene zadruge, ki jih je sedaj v krškem okraju 21 s 5010 člani. Te zadruge so pokazale velik delovni polet in iniciativo, ki ju je še okrepila pomoč zvezne vlade s kreditom 8,560.000 din in naknadno 5,890.000 din, to je skupaj 14, 450.000 din. K uspehu je izdatno pomagalo tudi 10.848 kub. metrov lesa, ki ga je dala na razpolago zvezna vlada iz državnih gozdov. S pomočjo zvezne vlade, zlasti pa z vztrajnim delom zadružnikov je bilo do konca junija t. l. obnovljenih 859 hiš in 653 gospodarskih poslopij, v delu pa je 376 stanovanjskih hiš in 478 gospodarskih poslopij. Poleg tega so zadružniki zgradili 5 zadružnih poljskih opekarn z mesečno produkcijo 260.000 komadov zidne opeke in 4 izdelovalnice cementnih izdelkov z mesečno produkcijo 21.900 komadov.

V okraju so posebno skrb posvetili obnovi šolskih poslopij, da bi otroci po štirih letih lahko bili spet deležni pouka. S kreditom 1,369.000 din je bilo do sedaj obnovljenih 35 šolskih poslopij, v katerih bodo z novim šolskim letom začeli s poukom.

Okrajni izvršni ljudski odbor je prevzel od tehnične baze Brežice izdelovalnico cementnih strešnikov in povečal njeno produkcijo od 600 na 1000 komadov dnevno, tako da so se strešniki pocenili za 0,20 din pri komadu.

Kljub doseženim uspehom pa prebivalci krškega okraja z njimi niso povsem zadovoljni. Dosedanje obnavljanje je pokazalo, da bi z istim trudom lahko napravili več, če ne bi preveč razdrobili kreditov. Na III. okrajni skupščini v Krškem so odposlanci sklenili, da bodo za naprej napravili obnovitveni načrt in določili za krajšo dobo, katera poslopja bodo obnavljali, tako da bodo okrog teh del osredotočili vse materialne, finančne in delovne moči.

Nova odredba o prijavljanju, registriranju in opremi koles

Ministrstvo za notranje zadeve LRS je izdalo naredbo o prijavljanju, registriranju in opremi koles, ki je objavljena v Uradnem listu LRS 14. t.m. Namen te odredbe je, da se popišejo in oznamujejo z novimi spoznavnimi tablicami vsa kolesa, ki so v prometu. Vojne razmere so povzročile tudi pri razvidu koles nerednosti in zmešnjave. Mnogo koles je okupator nasilno pobral in je še danes marsikatero kolo v nepravih rokah. Zato je nujno potrebno, da se kolesa, ki so v prometu, popišejo, lastnikom pa izdajo izkaznice, organom javne varnosti pa poveri naloga, da s sistematično kontrolo izsledijo vse neupravičene imetnike koles.

Za učinkovito izvajanje prometnih predpisov je potrebno, da imajo vozači izkaznice o kolesu, kolesa pa predpisane prijave in tako zvane spoznavne tablice. Oblastveno kontrolo nad kolesi narekuje tudi zaščita pred tatvinami, ki je mogoča le z zanesljivo evidenco lastnikov in s popisom koles.

Ker so kolesarji stalni uporabniki cest, morajo plačati tudi prispevek za izkoriščanje cest, pri registraciji pa določene pristojbine za trud za delo, ki ga povzročajo oblasti in organom javne varnosti. Nikakor ni namen registracije ustvariti vir dohodkov. Registracija je le važen ukrep za nadzorstvo cestnega prometa in za zaščito koles pred tatvinami.

Prijava do 5. oktobra

Za izvedbo registracije koles in dvokoles je postavljen trimesečni rok, ki je začel teči 14. t. m. Do 14. decembra t. l. morajo biti vsa kolesa že registrirana. Ker pa se v tem roku dokončno izvršiti tudi sama registracija, zato odloča odredba, **da morajo biti vse prijavnice vložene v treh tednih po objavi odredbe, t. j. do 5. oktobra t. l.**

Kdor ne predloži predpisane prijave, zapade kazni. Za prijavo mora lastnik kolesa izpolniti tri enako se glaseče prijavne obrazce (štev. 1, 2 in 3), ki jih stranke dobe pri oni postaji narodne milice, v čije območju je stalno bivališče imetnika kolesa. Do 5. oktobra pa morajo izpolnjene obrazce vrniti oni postaji, kjer so dobili prijavnice.

Druga dolžnost imetnikov kolesa je ta, da na poziv prometnega razdelka okrajnega odseka za notranje zadeve, v Ljubljani pa prometna odseka pri mestnem ljudskem odboru osebno ali pa po pooblaščencih **pripeljejo kolo zaradi neposrednega pregleda in vpisa v register. Pri tej priliki morajo z listinami ali z dosedanjo prometno knjižico dokazati lastnino.** Kdor je prometno knjižnico izgubil, mora predložiti potrdilo okrajnega izvršilnega odbora, da je bilo kolo že registrirano. Če kolo še ni bilo registrirano, mora predložiti račun trgovca, ki je kolo prodal, ali pogodbo, če je kolo kupil od zasebnika, ali pa druge listine, ki izpričujejo lastnino. Kdor pa nima takih listin, mora predložiti izjavo dveh prič, da je prišel na dovoljen način v posest kolesa (v izjavi mora biti na kratko obrazložen izvor lastninske pravice oziroma posesti). Podpise prič in verodostojnost izjave mora potrditi krajevni ljudski odbor. Izjava mora vsebovati tudi točne podatke kolesa (znamko in številko, moško ali žensko kolo itd.) ter osebne podatke lastnika in prič (priimek, ime, poklic, naslov).

V prijavnicah je treba točno navesti vse zahtevane podatke. Uradi, ustanove in podjetja morajo izpisati točne nazive. Prijavitelj, ki ni lastnik kolesa, mora vpisati priimek in ime oziroma uradni naziv lastnika, poleg tega pa tudi svoje osebne podatke.

Prijavljeno mora biti vsako kolo in dvokolo, ki je v prometu. Kolesa, ki jih lastniki ne uporabljajo, niso zavezana prijavi in registraciji. Prijaviti tudi ni treba onih koles, ki niso v uporabnem stanju. Če pa postane tako kolo z naknadnim popravilom ali z nakupom pnevmatike uporabno in se stavi v promet, ga je treba prijaviti. Izvzeta so kolesa, ki imajo značaj igrače. Prijaviti pa je

Fizkultura

Četrto kolo „Slovenske lige“

Četrto kolo »Slovenske lige« se je končalo na vseh terenih z zelo tesnimi izidi. Za društva celjskega okrožja sta bili važni tekmi v Mariboru in Celju. FD Celje, ki je na lastnem terenu proti pričakovanju izgubilo srečanje s Trboveljskim FD Rudarjem, je zaradi tega padlo z drugega na četrto mesto na tablici, dočim je celjski FD Olimp z doseženim neodločnim izidom popravil svoj položaj in izgleda, da je moštvo končno le prebrodilo najhujšo krizo. Trboveljski FD Rudar pa je z zmago nad FD Celjem povzpel na drugo mesto. Potek obeh, za fizkulturnike našega okrožja najvažnejših tekem, bi v kratkem bil naslednji:

V Celju . . .

Okoli tisoč gledalcev se je v nedeljo zbralo na Glaziji, da si ogleda tekmo med domačim FD Celjem, ki je v zadnjih tekmah doseglo tako pomembne izide in med okrožnim prvakom FD Rudarjem iz Trbovelj. Vendar vsi ti dokaj številni gledalci niso prišli povsem na svoj račun, predvsem v pogledu igre domačinov. Prav gotovo se igra, katere smoter je skoraj izključno forsiranje enega igralca, ne more dolgo obnesti, zlasti pa, če se srečata po igri med seboj znani moštvi, kot je bilo to v nedeljo.

Za takoj od vsega začetka sta se obe moštvi trudili priti v vodstvo, kar se je FD Rudarju v 25. minuti po Krasniku tudi posrečilo. Domačini so imeli večkrat priliko izenačiti, kar se jim pa zaradi kombiniranja v kazenskem prostoru ni posrečilo in je tako izid 1 : 0 ostal v prvem polčasu.

Že v prvih osmih minutah drugega polčasa so gostje po izvrstnem Huderinu, kateremu se pozna, da je fizkulturnik, ne pa samo nogometaš, kot je žal, večina naših nogometašev, prišli do vodstva 3 : 0. Častni zgoditek za domačine je iz enajstmetrovke, za katero je menda samo sodnik vedel vzrok, dosegel Dobrajc. Do konca igre je bilo še nekaj obojestransko brezplodnih napadov, na kar se je srečanje končalo 3 : 1 za FD Rudar.

V Mariboru . . .

Na igrišču FD Železničarja v Mariboru so imeli v nedeljo dvojni spored: v prvem srečanju sta se pomerila celjski FD Olimp in domači FD Maribor, v drugi pa mariborski FD Železničar in ljubljanska FD Svoboda. Obe tekmi sta se končali neodločeno z istim izidom 2 : 2.

Drugo gostovanje je prineslo FD Olimpu prvo točko, ki pa je bila priborjena, kajti v skupni igri, smotrni povezavi moštva in tehniki podajanja, jih domači FD Maribor daleč prekaša. Kljub vsemu pa izgleda, da je moštvo prebolelo najhujšo krizo in bo, sodeč po nedeljski tekmi, v bodoče občutno izboljševalo izide.

FD Maribor je igral svojo običajno, lepo tehnično igro, ki pa je nekoristna, ker moštvu manjkajo odločni strelci. Izgleda pa tudi, da jim manjka fizične izdržljivosti, saj so jih gostje proti koncu igre popolnoma potisnili v obrambo in ni dosti manjkalo, da niso odnesli dve točki.

Najboljši igralec FD Olimpa je bil vsekakor vratar, ki je svojo nalogo odlično opravil. Tudi krilska vrsta je bila dobra, napad pa premalo prodoren.

Tekmovanje za ZREN

Okrožni center ZREN-a sporoča, da se bodo v nedeljo vršila tekmovanja v naslednjih panogah za Fizkulturno značko:

Iz skupine III-8: Vzpon na Skuto (2500 m) in Tursko goro (200 m). Skupni odhod v soboto ob 3. uri popoldne izpred celjskega kolodvora s kamioni.

Iz skupine I-5: Znanje plavanja v Rimskih toplicah, Rogaški Slatini in Trbovljah.

Iz skupine III-2: Hitrostno plavanje v Rimskih toplicah, Rogaški Slatini in Trbovljah.

Š A H

FD Celje zmagalec na moštvenem brzoturnirju v Hrastniku.

V nedeljo 15. t. m. je priredilo Fizkulturno društvo Hrastnik »1. Industrijski fizkulturni dan«. Med drugim je bil na sporedu tudi moštveni brzoturnir v katerem je nastopilo pet moštev s po šest igralci. Zmagalo je prvo moštvo FD Celje s 17 točkami, drugi FD Celje II. s 15 in pol, tretji FD Rudar Trbovlje s 13 in pol, četrti SD Hrastnik I. z 10, peti FD Hrastnik II s 5 točkami.

Presenečenje so napravili Trboveljčani, ki so v prvem kolu premagali prvo moštvo Celja s 4 : 2 in s tem dobili izglede za prvo mesto, toda doživeli so katastrofo v četrtem kolu proti drugemu moštvu Celja, katero jih je premagalo s 5 in pol proti pol! Zmagovalno moštvo je prejelo spominsko darilo.

Šahovski brzoturnir za prvenstvo Celja

Okrožni šahovski odbor razpisuje brzoturnir za prvenstvo Celja, kateri se bo vršil v nedeljo dne 22. septembra v vrtni dvorani hotela Evrope s pričetkom ob pol 9 dopoldne. Pravico udeležbe bo imel vsak šahist kateri je včlanjen v kakšno šahovsko sekcijo v Celju. Naprošamo sekcije, da se tega turnirja udeležijo z vsemi svojimi člani. Prijave se bodo še sprejemale na sam dan tekmovanja od 8 do pol 9 dopoldne.

Naj bi ne bilo šahista v Celju, kateri se tega turnirja ne bi udeležil.

treba vsako otroško kolo, ki je sicer manjše od navadnega, s katerim pa se more doseči običajna hitrost (deška kolesa). Prav tako so zavezana prijavi trokolesa za prevažanje tovorov ali bolniška vozila.

Takse

Obrazec prijavnice št. 1 se kolkuje s kolkom 25 din. Obrazcev štev. 2 in 3 ni treba kolkovati, ker je kolkovina že plačana s kolkom, nalepljenim na obrazcu štev. 1. Dajatev za cestni sklad se plača v gotovini v znesku 10 din za vsako kolo ali trikolo. Takse in dajatve za cestni sklad so oproščeni uradi in ustanove (n. pr. šole, bolnišnice, ministrstva, gasilske čete itd.). Državna podjetja pa morajo plačati takse in prispevek. Imetniki koles, ki so takse za leto 1946 že plačali in se izkažejo z uradnim potrdilom, za to leto ne plačajo taks. Poleg navedenih taks in prispevkov morajo stranke plačati tudi prijavnico, izkaznico o kolesu, pozneje pa tudi spoznavne tablice, ko se bodo izmenjale.

Oprema koles

Kolesar, ki vozi v nočnem času, mora imeti svetilko z belo ali rumenkasto svetlobo. Luč mora biti vidna vsaj 100 metrov in ne sme bleščati. Vsako kolo mora imeti zadaj refleksno steklo, pritrjeno v višini 70 cm. Trokolo z dvemi kolesi spredaj, ki sta oddaljeni več kakor 80 cm, mora imeti poleg refleksnega stekla na zadnjem kolesu še refleksno steklo ob levem robu karoserije. Vsako kolo mora imeti zvonček z ostrim glasom in dobro učinkovito zavoro, ki deluje na zadnje kolo. Kdor nima zvončka, refleksnega stekla ali predpisane zavore si mora to čimprej preskrbeti. Organi javne varnosti imajo nalogo, da kaznujejo kolesarje, ki vozijo brez pravilne opreme. Vsako kolo mora imeti na okvirju tovarniško številko. Če kolo nima številke, dobi pri registraciji uradno evidenčno številko, ki jo mora lastnik na svoje stroške vsekati v okvir kolesa. To je potrebno zaradi ugotavljanja istovetnosti kolesa v primeru tatvine ali prenareditve kolesa.

Sprememba lastnika ali bivališča

Če se kolo proda, podari, podeduje ali na kak način odsvoji, mora prejšnji lastnik ali njegov zastopnik v 8 dneh kolo odjaviti, novemu lastniku pa izročiti izkaznico o kolesu. Novi lastnik mora kolo v istem času prijaviti in predložiti izkaznico o kolesu ter listine, ki izpričujejo prenos lastninske zadeve. Na listini mora biti legaliziran podpis dosedanjega lastnika. Kdor se za stalno preseli iz enega okrožja v drugo, mora kolo odjaviti v 8 dneh pri prometnem odseku ali razdelku, kjer je kolo registrirano. V istem roku mora kolo vnovič prijaviti v okraju novega stalnega bivališča. Kdor pa se preseli iz enega okraja v drug okraj istega okrožja, mora kolo odjaviti in na novo prijaviti najkasneje do prihodnjega pobiranja letne takse.

Vsak kolesar mora imeti pri sebi izkaznico o kolesu, ter jo mora na zahtevo pokazati javnim organom. Organi narodne milice bodo vršili kontrolo, da se prepričajo, ali so kolesarji izpolnili dolžnosti, ki jih nalaga ta odredba.

— — — —

Pomoč strojnih postaj kmečkim delovnim zadrugam, kolonistom in agrarnim interesentom

Da bi se čim bolje izvedel načrt jesenske setve in obdelala zemljo, zlasti zemlja kmečkih delovnih zadrug, kolonistov in agrarnih interesentov, je zvezni minister za kmetijstvo izdal odredbo o maksimalnem izkoriščanju kmetijskega strojnega parka za obdelavo zemljišč kmečkih delovnih zadrug, kolonistov in agrarnih interesentov.

Glede na pomankanje zadostnega števla vprežne živine za obdelavo zemljišč kmečkih delovnih zadrug, kolonistov in agrarnih interesentov, morajo uprave kmetijskih strojnih postaj tako razmestiti kmetijske strojne postaje, oddelke in brigade, da bodo mogle nuditi čim večjo pomoč predvsem kmečkim delovnim zadrugam, kolonistom in agrarnim interesentom pri obdelavi njihovih zemljišč, kolikor velikost parcel ustreza pogojem rentabilne uporabe traktorjev. Pred začetkom del morajo skleniti z upravami kmečkih delovnih zadrug, krajevnimi ljudskimi odbori ali s skupino interesentov pogodbe, v katerih morajo biti točno podane obveznosti teh strank. Pogodbe se sklepajo v skladu z načrtom za jesensko setev in obdelavo zemljišč kmečkih delovnih zadrug ali krajevnih ljudskih odborov, zlasti za tiste površine, ki jih stranke ne morejo opraviti s svojo vprego. Tam, kjer kmečke delovne zadruge, kolonisti in agrarni interesenti po izvršenem delu ne morejo plačati takoj, so postaje dolžne delati na kredit do mlačve oziroma pospravljanja letine. Da se normalno razvijejo dela kmetijskih strojnih postaj, bodo kmetijska in finančna ministrstva ludskih republik preskrbela posojila pod čim ugodnejšimi pogoji, ki se vrnejo, ko zadruge, kolonisti in agrarni interesenti plačajo izvršena dela. Glede cen za kmetijska dela se morajo postaje ravnati po odredbi o oprostitvi kmetijskih strojnih postaj javnih davščin. Poleg znižanja cen, ki je določeno v gornji odredbi, morajo postaje za dela kmečkim delovnim zadrugam uvesti tudi nadaljnja znižanja, tako da se v kalkulaciji ne upošteva zaslužek za opravljena dela kmečkim delovnim zadrugam.

ZADRUGE!

Pošiljajte poročila iz skupščin, o svojem delu, kako premagujete težave in kako rešujete probleme, o izkušnjah vašega dela itd. na naše uredništvo.

ČITATELJI NAŠEGA LISTA!

Pišite na uredništvo, kako vam ugaja naš tednik, kakšne nedostatke opazite na njem in kaj naj bi še prinašal. Pomagajte z dopisi, poročili in drugimi prispevki, da bomo dvignili list na tako stopnjo, da bo lahko nanj ponosen vsak član OF našega okrožja!

Seznam

predmetov, ki se bodo izdajali potrošnikom na nakaznico za industrijske proizvode in način prodaje teh predmetov.

Predmeti za moške od 14. leta dalje:

Samo za točke (številka na koncu pomeni, koliko točk je treba odati za ta predmet): suknjič (sako), suknen, zimski in vetrni jopič 30, suknjič (sako) poletni, pralni 15, zimske suknene hlače 10, poletne pralne hlače 10, kompletna obleka 50, delovni plašč 15, majca 8, psalna srajca 16, pižama 20, žepni robec 2.

Na kupon in točke: delovna obleka v dveh kosih 16 točk, delovni kombinezon 14, spodnja zimska majca 12, nogavice dokolenke 10, kratke nogavice 5.

Nakaznica in točke: zimska suknja 60, kratka zimska suknja 50, dežni plašč, plašč površnik 40, srajca 12, dolge spodnje hlače 10, kratke spodnje hlače 6, moški čevlji, popolnoma usnjeni 30.

Predmeti za ženske od 14. leta dalje:

Samo na točke: suknena obleka 24, bombažasta (tudi domača) obleka 16, suknen kostum kompleten 40, suknen jopič h kostumu 28, sukneno krilo h kostumu 12, letno krilo 10, bluza 10, plašč 35, nočna srajca 18, pižama 20, dolga halja 10, kratka halja 6, naglavna ruta 5, ženski vetrni jopič 25, žepni robec 2.

Kupon in točke: zimska suknja 40, bombažaste dolge nogavice 8, dolge svilene nogavice 8, dolge svilene nogavice 15, kratke nogavice 5.

Nakaznica in točke: dnevna srajca (kombineža) 10, hlačke 6, popolnoma usnjeni ženski čevlji 25.

Predmeti za dečke do 14 let:

Samo za točke: obleka s kratkimi hlačami 25, obleka z dolgimi hlačami 30, jahalne hlače ali pumparice 15, zimska suknja 35, plašč 22, srajca, majca 7, spodnje hlače 4, pižama 12, garnitura za dojenčke 15, dolge nogavice in dokolenke 6, kratke nogavice 3, žepni robec 2, otroški čevlji (od št. 25 do 35) 20.

Nakaznica in točke: otroški čevlji nad št. 35, popolnoma usnjeni 20.

Predmeti za deklice do 14 let:

Samo na točke: suknena obleka 14, bombažasta obleka 8, zimska suknja 25, plašč 20, srajca (otroška štev.) 5, hlačke 4, spalna srajčka 10, garnitura za dojenčke 15, dolge nogavice in dokolenke 6, kratke nogavice 3, žepni robec 2, ženski čevlji (od št. 25 do 35) 20.

Nakaznica in točke: ženski čevlji nad št. 35 popolnoma usnjeni 20.

Predmeti za domače potrebe:

Kupon in točke: brisača 5, sukanec 100 m (manjša dolžina se zaokroži) 1.

Nakaznice in točke: blazina za perje 12, prevleka za blazino 8, izgotovljena rjuha, gornja ali spodnja 16, izgotovljena slamnjača iz konoplje ali jute 20, blazina iz konopnine ali jute 5.

Volnene tkanine, dvojna širina za vsak m:

Kupon in točke: za moške obleke 12, za ženske obleke 10, za moške plašče 15, za ženske plašče 12.

Nakaznica in točke: za moške suknje 20, za ženske suknje 15, **Opomba:** tkanina do 90 cm širine se smatra kot tkanina enojne širine, preko 90 cm pa kot tkanina dvojne širine.

Ostale tkanine za 1 m:

Nakaznice in točke: prva številka velja za enojno širino, druga za dvojno širino): tkanine iz bombaževine za moške obleke 4, 8; kompletni pribor za moško obleko 26, 26; tkanina za podlogo (k priboru) 4, 8; tkanine iz bombaževine za ženske obleke 4, 8; bombaževinasti žamet in velveton za ženske obleke 8, —; tkanine za perilo 4, —; posteljna platna in kanafas 4, 8; inlet 6, 12; gradl za žimnice in rolete 5, 10; tkanine iz umetne svile 4, 8; ostale neomenjene tkanine 4, 8.

Za predmete, ki se izdelujejo (konfekcionirajo) iz metrskega blaga, ki niso omenjeni v tem spisku, odredi vrednost v točkah ministrstvo za trgovino in preskrbo ljudske republike, ki je izdalo nalog ali dovolilo za konfekcioniranje, tako da vzame za podlago količino porabljenega materiala (tkanine, sukanca, podloge.) Za predmete, ki nadomeščajo posamezni predmet, naveden v seznamu, velja vrednost v točkah, navedenih za ta predmet. TU 1086

Prijava radio-aparatov

Kljub večkratnim razglasom Direkcije pošte in opominom s strani ljudskih odborov se vedno še ugotavlja, da nekateri lastniki radioaparatov, istih do danes še niso prijavili pristojnemu poštnemu uradu svojega bivališča.

Zaradi neprijavljanja radio-sprejemnikov in neplačanja radio-naročnine pa je ogroženo vzdrževanje vseh radio-naprav. Poleg tega pa mora imeti Poštna direkcija točno evidenco vseh lastnikov radio-aparatov.

Na podlagi razpisa zveznega ministrstva za notranje zadeve št. 1951 z dne 1. julija 1945, je vsak lastnik dolžan prijaviti pri svoji pristojni pošti vse svoje radio-aparate, tudi če kateri ni inštailran ali je drugače neuporabljiv, ne glede na izvor aparata. Izvzeta od prijave potem takem niso niti društva, niti organizacije, niti civilne niti vojaške oblasti. Za vse inštalirane in uporabne radioaparate pa je vsak lastnik v smislu omenjenega razpisa in Zakona o poštno-telegrafskih in telefonskih taksah od 27. 10. 1945 (Služb. list FLRJ št. 86 od 6. nov. 1945) dolžan plačevati predpisano radio-naročnino.

Opozarja se ponovno vse lastnike radioaparatov, da bodo pošte vsak aparat, za katerega bodo zaznale, da je inštaliran in ni predpisno prijavljen, zaplenile, vrh tega pa še lastnika kaznovale z denarno globo din 1.000,—.

Iz tajništva Mestnega LO Celje.

Odbor železniških upokojencev Celje vabi svoje člane na masovni sestanek v nedeljo 22. septembra ob 8 v šolskem prostoru, postaja Celje.

Kos Jože, Breg 17, Celje

DEŽURNA SLUŽBA ZDRAVNIKOV

za zavarovance FZSZ pri filiali v Celju

22. 9. 46 Dr. Čerin J., Celje Cankarjeva 9

Dežurna služba se prične ob sobotah, oziroma ob dnevu pred praznikom ob 12. uri in traja do ponedeljka, oziroma do dneva po prazniku do 8. ure zjutraj.

Zdravstveno vodstvo.

DOPISUJTE o razmerah v vašem kraju,

s kakimi problemi se ukvarja vaš KLO, kako jih rešuje, če je aktiven ali ni in zakaj ni itd.

Boj pijančevanju

Zaradi pijančevanja in prestopkov ki so jih naredili v pijanstvu so bili kaznovani:

Bučar Vinko, Zg. Ložnica na 500 din; Čulk Ivan, Sv. Jurij ob Taboru na 1000 din; Korun Franc Trnava na 400 din; Korun Viktor, Trnava na 400 din; Turk Ivan, Trnava na 100 din; Cizej Franc, Trnava na 100 din; Malovšek Franc, Maribor (Trg Svobode) na 200 din.

Radi prekoračenja nočne ure pa so bili obsojeni gostilničarji:

Vedenik Fani, Sv. Pavel pri Preb. na 500 din; Grenko Anton, Matke štev. 15 na 2000 din.

Če kaj rabite, če prodajate, INSERIRAJTE uspeh ne bo izostal!

Kopalnico, kompletno novo ali dobro ohranjeno kupim. Ponudbe z opisom in z navedbo cene pod »Kopalnica«

Stante, Polule 21

Instruiram vse predmete osnovne šole in nižje gimnazije, ter francoščino in angleščino.

Krušič Helena, Celje, Stanetova 2

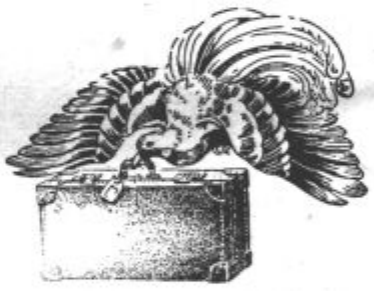

Franc Krajnc
usnjeni izdelki „Fenix"
Celje - Zidanškova 4

SPLOŠNO MIZARSTVO
IGNAC GRILEC
CELJE · GABERJE
LESKOVŠKOVA UL. 23
2—2

Rožič Martin vdova
splošno moško in damsko krojaštvo
Celje · Kocbekova ul. št. 1
se priporoča
2—2

VINKO KUKOVEC - nasl.
Mestni tesarski mojster - Žaga in lesna trgovina
CELJE
2—2

POZOR!
NAKUP NAGROBNIH SPOMENIKOV IN VSE CEMENTNE IZDELKE
VAM NUDI KAMNOSEŠKO IN CEMENTARSKO PODJETJE
CELJE Razlagova ulica št. 7
ZA NAROČILA SE PRIPOROČA ANTON ŠUMEČNIK 5—3

«AMI»
CELJE, STANETOVA ULICA 17
IZDELUJEMO VSAKOVRSTNE TRAKE ZA OKRAS ŽENSKIH OBLEK IN NARODNIH NOŠ V VSEH BARVAH
6—3

Uredništvo in uprava, Celje, Dom Osvobodilne fronte, telefon 285 — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja, tisk. in produkt. zadr. z o. j. v Celju — Urejuje in odgovarja uredniški odbor